

Bibelen – den store fortælling og den røde tråd

Det begynder godt, fortæller Bibelen, med at Gud skaber verden. Han lader lyset bryde mørket, ligesom han sætter kaos på plads – en underordnet plads under livet. Guds ord skaber med andre ord det rum, vi som mennesker kan leve i. Det opretholdes af hans ord. Men – slangen i det paradys er menneskets uvilje til at bøje sig for de vilkår, der er sat for livet. Eller er slangen, at Gud overhovedet sætter et vilkår, en begrænsning for menneskets udfoldelse? I hvert fald siger Gud, at mennesket må spise af alle træer, på nær ét. Det lyder måske ikke som et problem, men mennesket vil ikke finde sig i det. Der er ikke nogen, der skal sætte grænser og begrænse og bestemme over mit liv, som man næsten kan høre dem sige, og så spiser de af det ene træ, kundskabens træ, som Gud havde forbudt dem at spise af.

Det lyder som noget, vi kender: Et forhold i krise. Og sådan kan man da også godt beskrive forholdet mellem Gud og mennesker i Bibelen. Den, der er i krise, er som oftest Gud. For Gud vil sit menneske inderligt og stærkt, men mennesket vil ikke altid, for ikke at sige sjældent, Gud. Mennesket vil sig selv. Det går sine egne veje, og da disse ofte hverken er kloge eller gode, bliver der afstand mellem Gud og mennesket og mellem mennesker indbyrdes. Denne afstand kaldes bibelsk talt for 'synd', og den bringer som sagt forholdet mellem Gud og mennesket i krise.

Undertiden reagerer Gud på krisen og menneskets vrangvilje ved at vende ryggen til mennesket og lade det sejle sin egen sø. Det er der mange eksempler på i Bibelen. Gud synes nemlig, at det er mere end rimeligt, at mennesket giver noget igen, når det nu får så meget af Gud – en hel verden og et helt liv. I det mindste kan mennesket vel give det, at det holder sig til Gud og ikke flirter med andre guder. Men tit, fortælles det, hverken kan eller vil mennesket give noget igen, og så bliver Gud vred og straffer på talrige måder, med krig og hungersnød og fattigdom og slaveri, sygdom og død.

Det er en både meget forståelig og meget menneskelig reaktion.

Men nu er Gud jo sagt med ord fra profeten Hoseas (Hoseas' Bog 11,9) ikke et menneske, men Gud. Hvordan reagerer mennesker? Som regel ved at sige 'noget for noget og ikke noget for ingenting'. Sådan reagerer Gud som sagt også ofte Bibelen igennem over for mennesket. Men fordi Gud er Gud og ikke et menneske, kan han ikke i længden fortsætte med denne reaktion. Gud kan anderledes sagt ikke nøjes med at re-agere på menneskets opførsel, Gud må som Gud agere, handle, sætte dagsordenen. Så Gud tager sagen i egen hånd. Hvis han skal vente på, at mennesket vender sig mod ham, vil han komme til at vente en evighed. Det vil han ikke. Derfor vender han sig mod mennesket, vender det om mod sig og giver det en ny begyndelse, tilgiver og forsoner sig med det, gang på gang på gang på gang.

Fordi Gud er Gud og ikke et menneske.

Lad os vende tilbage til menneskets oprør mod Gud i begyndelsen. Da Gud opdager, at mennesket har spist af det ene træ, han forbød dem at spise af, reagerer han prompte. Mennesket skal ud af Paradis. Ud i den verden, vi kender, hvor man kan spise af kundskabens træ, men til gengæld ikke af livets træ. Ud hvor døden er det nye livsvilkår og den nye grænse.

Nå tænker man – det er den menneskelige, straffende Gud, vi møder her.

Ja, og dog. For inden mennesket sendes udenfor, fortælles en pudsigt detalje – at Gud giver dem tøj på. Måske tænker man, er det, fordi der er koldt udenfor Paradis, og så er det jo venligt af Gud at give mennesket tøj på. Men måske er grunden en anden og væsentligere. Den nemlig, at når Gud fremover ser på mennesket, ser han ikke nøgenheden, jeg-vil-selv-heden, men han ser det tøj, han selv har givet mennesket på, en kærlighedens kåbe, der skjuler en mangfoldighed af synd. Og sådan får mennesket også lov til at se på sig selv og på hinanden. De får lov at se på sig selv som set på med Guds tilgivelse. Sådan set kan mennesket leve også uden for Paradis.

Denne historie bliver som et grundmønster for mange andre historier i Bibelen siden hen. Gud handler guddommeligt og giver mennesket meget for lidt og alt for intet. Krisen overvindes af Gud, og fordi Gud vil det.

Endegyldigt og én gang for alle sker dét, da Gud sender sin søn, Jesus Kristus til jorden. Det sker i og med Jesus' liv og hans møde med mennesker. Det bliver deres møde med Gud, og her får mange af dem en ny begyndelse. Tænk på Zakæus, på den gældbundne tjener, på den tvivlende Thomas, på den lamme mand, på luderen, som har elsket meget (og mange), og på disciplen Peter, der ikke skal presses meget, før han siger, at han ikke kender Jesus, sin herre og mester. Der er ikke megen grund til at regne med dem, men det gør Gud ikke desto mindre. Ligesom han regner med de syge, de fattige, kvinderne, skatteopkræverne, som ingen ellers regnede for noget. Gud regner med dem og regner dem for noget – for Gudsskabte mennesker, og han giver dem plads i livet.

Og det sker helt afgørende, da Gud lader sin søn Jesus dø for menneskers skyld. Men Gud lader ham ikke blive i døden. Gud rejser ham fra døden til livet for at vise, at det er livet og ikke døden, der har magten. Guds liv, ja Gud selv. Ligesom han gør det for at sige, at alt det, der endegyldigt og én gang for alle skete med Jesus, gennem hans liv og død og opstandelse fra de døde – alt det er stadig virkeligt og levende til stede. På Kristi himmelfart løftes det oven i købet alt sammen med Kristus op til himlen og bliver på den måde den himmel, vi som mennesker lever under: Guds tilgivelse af guddommelige dimensioner.

Sådan vil det være indtil den dag, hvor Kristus kommer tilbage til jorden. Så er enden nær og dermed dom og jordens undergang. Men når det hele ender, begynder noget nyt – en ny himmel og en ny jord, og vi er tilbage ved begyndelsen, fortæller Bibelen. Forholdet mellem Gud og mennesker er ikke længere et forhold i krise, men i glæde og fred. Ikke fordi mennesket har fortjent det, men fordi Gud vil det og gør det.

Det er med andre ord en god historie, Bibelen fortæller. Den begynder godt og den ender godt. Og så ved jeg godt, at der sikkert er nogen, der vil sige: Du snyder på vægten, for det er jo kun de udvalgte, de retfærdige, dem, som består dommen, der kommer med ind i den nye begyndelse. Det er sandt, at der er en dom. Men vi må sætte vores lid til, at vi dømmes efter kærligheden, som er Guds varemærke. Det er min tro, og den har jeg fra Bibelen.